

KIS-525 – Gl. *définir* er Jedoniezh

(GE da YBAN – 04 02 97)

Dav eo diforc'hañ : **amparañ**, **desavelañ**, **savelañ**, **didermenañ** hervez un diri o vont eus ar c'hennotadur “ bout ” d'ar c'hennotadur “ anaout ” : **amparañ** "lakaat da vout ; sevel, kenaozañ ; bezañ parzh e, kedaos e, mont d'ober" ; **desavelañ** "devoudañ, lakaat da vezañ ar pezh ez eo pe evel m'emañ" ; **savelañ** "diazezañ, stabiliañ ; resizañ ar furm e-keñver bout pe e-keñver anaout" ; **didermenañ** "resizañ ar furm e-keñver anaout, despizañ". Un arnod kensavlec'hiañ an termenou-se 'm boa renet war La-06, pp. 86 hh.

(YBAN da GE – 09 02 97)

Distreiñ a ran c'hoazh war ur gudenn a'm chal. Setu ur bomm gallek arveret paot da ziskouez pezh zo en argraf : Gl. *définir*, *définition*.

Gl. “ Soit la fonction f *définie* sur \mathbf{R} par $f(x) = \sqrt{x-1}$. Elle est *définie* pour $x - 1 \geq 0$ (son domaine de *définition* est l'intervalle $[1, +\infty[$), elle n'est pas *définie* pour $x < 1$ ”.

Diverzhout a ran er bomm tri lankad :

1. – Gl. “ f *définie* sur \mathbf{R} ”: talvezout a ra e kemer an argemmenn x he gwerzhadoù war deskad ar gwerch'helion. Tu a ve neuze da lavarout kenkoulz all : “ Bezet ur gevreizhenn f d'an argemmenn werc'hel x .” Amañ Gl. *définie sur* zo pompadus a-benn ar fin ha n'eo ket dav bezañ sklav dezhañ. Ne dalvez nemet da spisaat war be deskad e labourer. Da skouer e ve tu da loc'hañ diwar \mathbf{Q} , pe \mathbf{C} . Dav

merzhout e klot amañ ar galleg gant gerdarzh *définir* (< La. *finis*) : spisaat a reer bevennoù an teskad ma c'hell “ bale ” an argemmenn.

2. – Gl. “ *f définie par* ” : amañ e c'haller meizañ Gl. *définir* e meur a zoare.

~ En ur mod laosk da gentañ :

Gl. *défini par* a ve kenkoulz all *décrit, présenté, donné par*. E brezhoneg e ve tu da soñjal e **roet dre, deluniet dre, rezhienet dre**, ha zoken **despizet dre**. Rak doareoù all zo da “ erouezañ ” ar gevreizhenn : dre ur frazenn o teskrivañ ar c'henglotañ etre an argemmenn x hag an disoc'h $f(x)$, dre un treollun, h.a. Ar pep eeunañ da zeskrivañ ar gevreizhenn zo reiñ he atalad a zo he delun. En ur yezh “ laosk ” e skrivfed : “ Bezet ar gevreizhenn f **deluniet** (pe roet tra ken) dre $f(x) = \dots$ ”

~ En ur mod kreñvoc'h :

Tu zo da veizañ ar Gl. *défini par* evel Br. **diazezet, krouet, lakaet da vout, savelet gant / dre**. Dre berzh an derc'hallañ, evel a verkez-te, e seller ouzh ar riñvenn (atalad ar gevreizhenn) evel o tiazezañ ar gevreizhenn, ouzh he **savelañ**.

Penaos lakaat kemm etre an daou vod-se ? Hervez an degouezh a gav din.

3. – Gl. “ fonction *f définie* pour $x \in D$, ensemble de *définition* ou domaine de *définition* ou *existentiel* ”.

Er skouer a roan amañ e c'haller jediñ $f(x)$ evit gwerzhadoù x par da pe vrasoc'h eget 1 (ne c'haller ket jediñ, n'eus ket eus daouvonad un niver leiel). Ne c'haller engwerc'hañ ar gevreizhenn f nemet war un domani resis :
[1,
+
 ∞

[. Gant gerioù all : n'eus ket eus f evit gwerzhadoù bihanoc'h eget 1. Bout a ra – gwell : revout a ra – ar gevreizhenn war D hepken. Merzhout e ra (pe e rae kentoc'h) ar galleg gant *existentiel*. Evel just e c'haller soñjal c'hoazh e Br. **savelañ**. Setu perak e'm eus kinniget Br. **savelva**, eleze an domani ma c'haller savelañ disoc'h ar jedadur, delvad an argemmenn x . Diwar ar Gl. *existentiel* e ve tu da empentañ ur Br. **domani revout** pe **revezva**. Nemet e kav din ne glot ket ervat. Bez' ez eus eus ar gevreizhenn $f(x) = \sqrt{x-1}$. forzh penaos, pezh a vern avat eo he deus ar gevreizhenn f gwerc'h

war an entremez
[
1,
+
∞

[, gant gerioù all e c'haller he engwerc'hañ war an domani-se. Kement ha ken bihan ma c'haller ijinañ ur **gwerc'hva** ivez. Hogen gwell lezel ar bennrann-se a-gostez pa'z eo engwerc'het endeo — kv. an niveroù *gwerc'hel*. E dibenn dezrann e choman a-sav gant va Br. **savelva** (kar da Kb. *sefydlu*, “to establish, to settle”). Kounañ DAGB63 : “*savelañ* v., diazezañ, lakaat da wir ; kavout spis, didermenañ”. Ar **savelva** zo an domani ma'z eo diazezet ar gevreizhenn, ma c'haller he lakaat da wir.

Gwelomp penaos treiñ ar frazenn c'hallek roet en derou :

1. – Br. “Bezet ar gevreizhenn f d'an argemmenn werc'hel x *deluniet* dre $f(x) = \sqrt{x-1}$. *Savelet* eo evit $x - 1 \geq 0$ (he *savelva* zo an entremez $[1, +\infty[$), ned eo ket *savelet* evit $x < 1$ ”.

2. – Br. “Bezet ar gevreizhenn f *savelet* dre $f(x) = \sqrt{x-1}$. war an entremez $[1, +\infty[$ a zo he *savelva*”.

E 2. e ve tu da lavarout e plaker diouzh ar galleg. Dav gwelout ez eo armerzhiek ivez pa lakaer Br. **savelañ** da sammañ “*despizañ*” + “*deluniañ*” + “*diazezañ*” + “*didermenañ*”. Ha n'emañ ket **savelañ** a-c'haoliad etre bout hag anaout, etre gwezhod ha danod ? Sed amañ ur bomm alamanek da ziskouez dit ez eo tostoc'h 1. ouzh an alamaneg.

“In der Mathematik kommen sehr häufig Funktionen vor, die zwar eine sehr einfache Zuordnungsvorschrift haben, deren Definitionsmenge jedoch unendlich ist. Man verwendet dann für die Zuordnungsvorschrift eine symbolische Schreibweise oder eine Funktionsgleichung. Beispiel : f sei die Funktion, die jeder reellen Zahl das um 1 verminderte Quadrat der Zahl zuordnet.
a) Stellen Sie die Zuordnungsvorschrift in symbolischer Schreibweise dar, und geben Sie die Funktionsgleichung an.
b) Bestimmen Sie Definitionsmenge D und Wertemenge W der Funktion” (Mathematik 11. Schuljahr, Cornelsen, 1993).

